

Stimuleer leesplezier en leesmotivatie

In zes bijeenkomsten buigen expertteams zich over de vraag hoe we straks meer cursisten naar niveau B1 krijgen. Na fantastische pitches over wat er nodig zou zijn om de huidige praktijk te versterken (die pitches alleen al, goed idee voor je docententeam!), kozen de experts twee van de genoemde verbeterpunten en werkten die uit. De negende succesfactor werd: stimuleer leesplezier en leesmotivatie.

Een goede basis door veel te lezen

Om op B1 te komen moet de basis goed zijn. Hoe zorg je ervoor dat cursisten kunnen voortbouwen op een basis die stevig genoeg is met verworven, diepe woordenschat en vloeïendheid? Een beproefde manier hiervoor is *lezen voor je plezier*. De langetermijneffecten van lezen voor je plezier zijn al decennia overtuigend bewezen: de taalkennis wordt verdiept, de woordenschat wordt vergroot, geconsolideerd en geautomatiseerd,

het begrip van grammaticale aspecten neemt toe en het draagt bij aan een hoger leestempo. Ook de kennis van de wereld wordt vergroot. Allerlei vaardigheden die bijdragen aan het toewerken naar B1-niveau. Besteed, om die stevige basis te creëren, als docent daarom al vanaf het begin aandacht aan lezen. Ga op zoek naar interessante teksten die niet te moeilijk of te lang zijn (en laat cursisten natuurlijk ook zelf teksten

aandragen). Door te zoeken naar manieren om leessucces te bereiken, kan het lezen als vliegwiel dienen voor de taalverwerving.

Lezen voor je plezier is geen franje

In het Engels wordt lezen voor je plezier *extensive reading* genoemd. De Nederlandse vertaling is best

Hoe pak je het aan?

adequaat, maar klinkt ook een beetje als 'franje': een leuk, niet verplicht extraatje. Dit zie je helaas terug in de praktijk. Een belangrijke reden dat het er weinig van komt om in de les aandacht te besteden aan lezen voor je plezier, is dat het beschouwd wordt als een op zichzelf staande activiteit die je vooral thuis moet doen - naast al het andere 'echte' werk. Vaak wordt de nadruk in de les gelegd op het ontwikkelen van leesvaardigheid, leesstrategieën, het leesbegrip (natuurlijk ook allemaal belangrijke zaken om B1-niveau te halen). De oplossing is om lezen voor je plezier een integraal onderdeel van het curriculum van te maken, door het te omringen met allerlei activiteiten: gesprekje's, rollenspellen, cursisten elkaar laten vertellen over wat ze gelezen hebben en wat ze ervan vonden.

Om ervoor te zorgen dat lezen voor je plezier ook een plezierige activiteit is, is het van belang om als docent de cursist autonomie te geven en echt te focussen op het leesplezier en de leesmotivatie. Laat cursisten dus zelf een tekst kiezen die aansluit bij hun taalniveau en interesses (tijdschriften, boejes, et cetera). Je kunt cursisten ondersteunen door waar mogelijk gebruik te maken van audio-ondersteuning. Van verschillende boeken van uitgeverij Eenvoudig communiceren bestaan er bijvoorbeeld ook audio-boeken, maar je kunt zelf ook verhalen voorlezen en enthousiast vertellen over boeken die je hebt gelezen. Verbind geen verplichte spreekopdracht aan het vrij lezen en stel geen eisen aan wat cursisten eventueel over hun tekst willen vertellen. Vaak zullen ze uit zichzelf wel iets vertellen over wat ze

gelezen hebben, wat andere cursisten weer kan inspireren om ook die tekst of dat boek te gaan lezen. Door de focus te leggen op leesplezier is de kans groter dat cursisten ook buiten school gaan lezen.

Door in elke les tien minuten exclusief aandacht te besteden aan het bevorderen van leesplezier, kan je al heel veel bereiken. Wel zal je om hier voldoende tijd voor te hebben als docent wellicht andere onderdelen van je les moeten schrappen. Kijk eens in de leergang welke oefeningen je kunt meegeven als huiswerk (zoals invuloefeningen en andere 'B-oefeningen'). Ook kan je eens een tekst uit de leergang vervangen door een andere tekst. Laat de cursist bij een thema over vrije tijd bijvoorbeeld een boek zoeken over zijn favoriete hobby, of een kookboek.

"If teachers do not give learners the experience of successful reading in class, learners are probably never going to be hooked on reading"

Vijf concrete tips

1 Besteed elke les aandacht aan lezen en ken je lezers

Besteed elke les aandacht aan lezen, hoe kort ook, vanaf de eerste les. Praat over lezen, over teksten, over boeken. Breng de leesbehoeften en leesgewoonten van elke cursist in kaart en informeer naar het genoten leesonderwijs. Je kunt hiervoor bijvoorbeeld een leesinteresselijst gebruiken. Zo krijg je een beeld van welke cursisten leesvaardig zijn en welke nog niet, welke onderwerpen voor jouw cursisten boeiend zijn. Praat ook over boeken lezen in eigen taal en stimuleer dit, want ook dit vergroot uiteindelijk de leesvaardigheid in het Nederlands. Sta erbij stil dat er ook veel culturen zijn waarbij lezen veel minder gebeurt en dat er cursisten zijn met slechte leeservaringen.

2 Ken het aanbod boeken in eenvoudige taal

Uitgeverijen zoals Eenvoudig Communiceren, Intertaal en Wablieft bieden leesboeken in eenvoudige taal, al vanaf A1-. Adviseer over titels die net iets boven het niveau liggen van je cursist. Soms zijn er ook ingesproken versies.

3 Betrek de bieb

Zorg dat je op de hoogte bent van welke collectie in eenvoudige taal de bieb in de omgeving van jouw school aanbiedt. En welk aanbod er is wat betreft leesactiviteiten, bijvoorbeeld qua leesclubs voor anders-taligen. Ga een keer met de cursisten naar de bibliotheek of nodig een bibliotheek-medewerker uit om wat te komen vertellen.

4 Organiseer een leesclub met je klas of taalschool

Kies samen met de klas een boek of tekst uit, lees daar samen stukken uit in de les en organiseer daar een leesclub omheen. Via de site van het Bibliotheeknetwerk (<https://www.bibliotheeknetwerk.nl/basisvaardigheden-volwassenen/taal/leesclub-voor-laaggeletterden>) vind je tips voor het opzetten van een leesclub voor anders-taligen. En bij de boeken in eenvoudige taal zitten vaak lespakketten of lesbrieven die je in de leesclub kunt behandelen.

5 Gebruik activerende werkvormen die het leesplezier vergroten

→ Laat cursisten wat vertellen over hun favoriete boek of tekst, of dit nu in eigen taal gelezen is of in het Nederlands maakt niet zoveel uit. Ze oefenen tegelijkertijd hun spreekvaardigheid, presenteren, beargumenteren.

→ Laat cursisten kennismaken met verschillende genres qua teksten. Je kunt cursisten ook zelf teksten laten zoeken, zo versterk je de autonomie van de cursist. Maak er vragen bij of laat cursisten er zelf vragen bij maken. Richt je vragen op leesplezier, op reflecteren, en minder op leesstrategieën of leesbegrip. Vermijd lange en complexe teksten.

→ Verhalen en romans lenen zich bij uitstek voor allerlei creatieve activiteiten zoals het naspelen van fragmenten uit het verhaal, bedenken van een andere titel, fantaseren over hoe een verhaal zou kunnen aflopen.

Verwijzingen

→ <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/basisvaardigheden-volwassenen/taal/leesclub-voor-laaggeletterden>

Tijdschrift Les

- Les nr. 217 (maart 2021) is volledig gewijd aan lezen voor je plezier en bevat een groot aantal werkvormen. https://www.tijdschriftles.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/LE-39-217-1/Lezen-voor-je-plezier
- Artikel 'Leesmotivatie en woordenschat in NT2-traject van Saxion' door Ina van Wijngaarden, over Lezen NL in Tijdschrift Les (augustus 2016): https://www.tijdschriftles.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/LE-34-0-21/Lezen-NL
- Artikel 'Inspirerende werkvormen' door Ineke de Bakker, over verhalen lezen in de NT2-lessen in Tijdschrift Les (juni 2020): https://www.tijdschriftles.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/LE-38-0-15/Inspirerende-werkvormen

Meer! Meer!

Voor meer informatie over het project Hoe komen we naar B1?, zie www.bvnt2.org/hoekomenwenaarb1. Daarop vind je andere blogs, artikelen en interviews met succesfactoren.

Experts van de bijeenkomst waarop deze blog gebaseerd is, zijn: Angèle Kramer, Eeke Riegen, Karin van Harten, Marieke Goedegebure, Tineke Daniëls, Wietske Zwaagstra, Yvonne Zevenbergen.